

Anonimizált változat

Fordítás

C-495/19 – 1

C-495/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. június 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Okręgowy w Poznaniu (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. május 14.

Felperes:

Kancelaria Medius SA z siedzibą w Krakowie

Alperes:

RN

VÉGZÉS

[omissis]

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy (poznańi regionális bíróság, XV. fellebbviteli polgári kollégium, Lengyelország)

[omissis]

a krakkói székhelyű Kancelaria Médius SA

RN ellen

fizetés teljesítése tárgyában

a felperesnek a Sąd Rejonowy w Trzciance (trzciankai kerületi bíróság, Lengyelország)

2018. október 30-i ítéletével szemben benyújtott

fellebbezése alapján

[omissis] az ügy megvizsgálását követően, 2019. május 14-én

[omissis]

a következőképpen határozott:

a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé előzetes döntéshozatal céljából:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o., a továbbiakban: 93/13/EGK tanácsi irányelv) 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétesek azok az eljárási rendelkezések, amelyek szerint a bíróság önmagában a felperes keresetében hivatkozott állítások alapján mulasztási ítéletet hozhat, és a bíróságnak ezeket az állításokat valósnak kell elfogadnia abban az esetben, ha az alperes – fogyasztó, akit a tárgyalás időpontjáról szabályszerűen értesítettek – az idézésre nem jelenik meg, és védekezést sem terjeszt elő?

[omissis]

Indokolás

I. A tényállás és a nemzeti bíróság előtti eljárás

1. A krakkói székhelyű Kancelaria Médius SA felperes kérte, hogy RN alperest kötelezzék 1231 lengyel zloty (PLN) – kamatokkal növelt – összegének megfizetésére. A kereset alátámasztásául előadta, hogy a követelt összeg az alperes által a felperes jogelődjével, a varsói székhelyű Kreditech Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością-val kötött kölcsönszerződésből ered.
2. A felperes keresetéhez csatolta az engedményezi szerződés jogelődjével történő megkötését alátámasztó iratokat **[eredeti 2. o.]**, valamint az alperes aláírását nem tartalmazó keretszerződés másolatát.
3. Az elsőfokú bíróság elutasította a keresetet, megállapítva, hogy „a felperes által az ügy irataihoz csatolt iratok semmilyen módon nem engednek arra következtetni, hogy az általa érvényesíteni kívánt követelés megalapozott. Nem lehet azt feltételezni, hogy a jogi képviselőnek adott meghatalmazás (a meghatalmazás szabályszerű kiállítását igazoló iratokkal együtt), az engedményezési szerződés, a követelést engedményező szerződés 1. sz. mellékletének kivonata, a 2016. november 2-i fizetési felszólítás és az engedményezésről szóló, 2016. november 2-i értesítés az alperes részére történő kézbesítésükre vonatkozó bizonyítékok, valamint a 83043008033. sz. kölcsön-keretszerződés másolata nélkül

alátámasztaná az érvényesíteni kívánt követelést. Ezek magánokiratok, amelyek [...] egyedül azt bizonyítják, hogy az azokat aláíró személy az azokban foglalt nyilatkozatokat megtette. Ezek az iratok tehát semmiképpen sem igazolják azt, hogy az alperes és a felperes jogelődje között kölcsönszerződés jött létre, és hogy az alperes részére 770 PLN összegű pénzeszközt adtak át.” Tekintettel arra, hogy az alperes nem terjesztett elő védekezést, a bíróság mulasztási ítéletet hozott, amelyben azonban elutasította a keresetet.

4. A felperes fellebbezést nyújtott be, amelyben azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság megsértette többek között a kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás, a továbbiakban: k.p.c.) 339. cikkének 2. §-át, mivel azt nem alkalmazta, és nem hagyatkozott kizárólag a felperes keresetben foglalt állításaira. A fellebbezés indokolásában többek között azt igyekezett alátámasztani, hogy az elsőfokú bíróságnak elsősorban a felperes állításaira kell támaszkodnia, és csak azok „vizsgálatának kedvezőtlen eredménye” esetében lenne köteles a bizonyítási eljárás lefolytatására. E tekintetben a bíróság megsértette az eljárási szabályokat, mivel nem hozott bizonyításfelvételt elrendelő határozatot azon iratok esetében, amelyek alapján megállapításait tette, és amelyek a kereset elutasításának közvetlen jogalapját jelentették (a kerületi bíróság megállapította, hogy a felperes nem támasztotta alá követelését). Ennek megfelelően a felperes a megtámadott ítélet megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő helybenhagyását kérte.
5. A felperes – álláspontja alátámasztására – több, álláspontját megerősítő, különböző bíróságok által hozott határozatot csatolt. E határozatokból kitűnik, hogy e bíróságok álláspontja szerint abban az esetben, ha az alperes védekezést nem terjeszt elő, a bíróságnak kizárólag a felperes által a keresetben tett megállapításokra támaszkodva kell a mulasztási ítéletet meghoznia. **[eredeti 3. o.]**

II. Az ügyben alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályi rendelkezések

6. A nemzeti jog rendelkezései [k.p.c. hivatkozott részei]

ELSŐ RÉSZ

ÉRDEMI ELJÁRÁS

VI. CÍM ELJÁRÁS

III. FEJEZET BIZONYÍTÉKOK

1. ALFEJEZET Bizonyítás tárgya és a bizonyítékok értékelése

227. cikk A bizonyítás tárgya: azok a tények, amelyek az ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bírnak.

228. cikk 1. §-a A köztudomású tényeket nem kell bizonyítani.

2. § Ugyanez vonatkozik a bíróság által hivatalból ismert tényekre azzal, hogy a bíróság köteles azokra a felek figyelmét felhívni.

229. cikk Nem kell bizonyítani az ellenérdekű fél által az eljárás során beismert tényeket sem, amennyiben a beismeréssel kapcsolatban nem merült fel kétség.

230. cikk Amennyiben a fél az ellenérdekű fél tényállításait nem ellenzi, a bíróság – szem előtt tartva az eljárás egészének eredményét – e tényeket valósnak fogadja el.

231. cikk A bíróság valósnak fogadhat el az ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró tényeket, amennyiben az más, nem vitatott tényekből levezethető (ténybeli vélelem).

232. cikk A felek kötelesek bizonyítékokat előterjeszteni azon tények igazolására, amelyekből jogi következtetéseket vonnak le. A bíróság a fél által elő nem terjesztett bizonyítékot is elfogadhat.

233. cikk A bíróság a bizonyítékok hitelességét és bizonyító erejét meggyőződése szerint és az összegyűjtött anyagok teljes körű vizsgálata alapján értékeli.

2. § A bíróság ugyanezen az alapon értékeli, hogy milyen jelentőséget tulajdonítson annak, ha a fél a bizonyíték előterjesztését megtagadja, vagy ha a bíróság végzése ellenére a bizonyításfelvételt akadályozza.

234. cikk A törvény által felállított vélelmek (jogi vélelmek) kötelezőek a bíróságra; a vélelmek azonban – amennyiben a törvény nem zárja ki – megdönthetők.

2. ALFEJEZET Bizonyítási eljárás

1. SZAKASZ Általános szabályok

235. cikk 1. § A bizonyítási eljárást az eljáró bíróság folytatja le, kivéve, ha a bizonyíték jellegéből adódóan az nem lehetséges, vagy az jelentős nehézséggel vagy a jogvita tárgyához képest aránytalan költségtöbblettel járna. Ilyen esetekben az eljáró bíróság [eredeti 4. o.] a bizonyításfelvételre a bíróság egyik tagját (kijelölt bíró) utasítja, vagy azzal más bíróságot keres meg (megkeresett bíróság).

IV. FEJEZET A HATÁROZATOK

1. ALFEJEZET Ítéletek

1. szakasz Ítélethozatal

316. cikk 1. § A tárgyalás berekesztését követően a bíróság a tárgyalás berekesztésének időpontjában fennálló tényállást alapul véve hoz ítéletet; a követelés megítélésével nem ellentétes különösen az, hogy az az eljárás során vált esedékessé.

3. szakasz Mulasztási ítéletek

339. cikk 1. §-a Ha az alperes nem jelenik meg a tárgyaláson, vagy ha megjelenik, de nem vesz részt a tárgyaláson, a bíróság mulasztási ítéletet hoz.

2. § Ebben az esetben a felperes keresetben vagy az alperes részére a tárgyalást megelőzően kézbesített periratokban megjelölt ténybeli körülményekre vonatkozó állításait valósnak kell elfogadni, kivéve, ha azokkal kapcsolatban megalapozott kétség merül fel vagy azokra a jog megkerülése érdekében hivatkozott.

7. Az uniós jog

A 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikke

(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

A 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikke

(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben [eredeti 5. o.] általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek [helyesen: éljenek] azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

(3) A saját nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával a (2) bekezdésben említett jogorvoslati eljárások elkülönítve vagy együttesen indíthatók az ellen az azonos gazdasági ágazathoz tartozó több eladó és szolgáltató, illetve szakmai szövetségük ellen, akik, illetve amelyek azonos általános szerződési feltételeket vagy hasonló feltételeket használnak, vagy azok használatát javasolják.

EUMSZ 267. cikk [teljes szöveg]

[omissis]

III. A nemzeti bíróság jogi aggályai és azok relevanciája a jogi kérdés eldöntése szempontjából

8. A lengyel perrendtartás lehetőséget biztosít mulasztási ítélet meghozatalára, „ha az alperes nem jelenik meg a tárgyaláson, vagy ha megjelenik, de nem vesz részt a tárgyaláson” (a k.p.c. 339. cikkének 1. §-a), ami eltér a (különösen a k.p.c. 316. cikkének 1. §-ából, illetve 227. cikkéből és az azt követő cikkekből következő) kontradiktórius eljárástól. **[eredeti 6. o.]**
9. A mulasztási ítélet meghozatalára a vállalkozások által fogyasztókkal szembeni eljárásokban is lehetőség van.
10. A mulasztási ítélet meghozatalának feltétele különösen a jelen ügghöz hasonló esetekben teljesül, nevezetesen, amennyiben az alperes (fogyasztó) a kereset részére történő szabályszerű kézbesítését követően nem terjeszt elő védekezést. A lengyel eljárásjog szerint kézbesítési vélelem áll fenn abban esetben, amikor a fél a részére kézbesített bírósági iratokat nem vette át annak ellenére, hogy a részletes szabályok számára erre lehetőséget biztosítottak (ún. helyettesítő kézbesítés; lásd a k.p.c. 139. cikkét). Következésképpen viszonylag gyakran fordulnak elő a jelen ügghöz hasonló helyzetek, azaz amikor a vállalkozás pénzüsszeg megfizetésére irányuló keresetet nyújt be, az alperes fogyasztó pedig nem terjeszt elő védekezést.
11. Az ily módon létrejövő eljárási helyzetben lényegessé válik a k.p.c. 339. cikke 2. §-ának szövege, amely szerint a mulasztási ítélet meghozatalakor a bíróságnak „a felperes keresetben vagy az alperes részére a tárgyalást megelőzően kézbesített periratokban megjelölt ténybeli körülményekre vonatkozó állításait valósnak kell elfogadni[a], kivéve, ha azokkal kapcsolatban megalapozott kétség merül fel vagy azokra a jog megkerülése érdekében hivatkozott”. E rendelkezésből az következik, hogy a mulasztási ítélet ténybeli alapja egyoldalú, mivel a felperes – mint aktív fél – által előadott tényekre támaszkodik. Így a mulasztási ítélet ténybeli alapjává alapvetően a felperes állításai válnak, ha azokkal kapcsolatban a bíróságnak nem merül fel „megalapozott kétsége”, vagy ha a bíróság nem jut arra a meggyőződésre, hogy a felperes ezen állításokat „a jog megkerülése érdekében” adta elő „(a k.p.c. 339. cikkének 2. §-a).
12. Meg kell jegyezni, hogy a k.p.c. 339. cikkének 2. §-a nem ad egyértelmű választ arra, hogy az abban foglalt negatív feltételeknek („megalapozott kétség”, „a jog megkerülése”) maguknak a felperesi állításoknak az elemzéséből kell-e kitűnniük, vagy ezt tágabban kell értelmezni, tehát azok egyebek mellett a felperes keresetéhez csatolt „periratok” vagy egyéb dokumentumok elemzéséből is kitűnhetnek.
13. [A jogirodalomban kialakult vélemények rövid bemutatása] [omissis]
14. [omissis] **[eredeti 7. o.]**
15. [omissis]

16. [omissis] A k.p.c. 339. cikke 2. §-ának szövege nem oszlatja el az azzal kapcsolatos kétségeket, hogy az említett szabályozás – amely lehetővé teszi ténybeli alapként kizárólag a felperes (vállalkozás) állításaira hivatkozó mulasztási ítélet meghozatalát a fogyasztóval szemben, ha ezen állításokkal kapcsolatban nem merül fel „megalapozott kétség”, vagy ha a bíróság nem állapítja meg, hogy azokra „a jog megkerülése érdekében hivatkozott” – megfelel-e a különösen a 93/13/EK irányelv által előírt fogyasztóvédelmi normáknak, figyelembe véve a Bíróság ítélkezési gyakorlatában megfogalmazott, a „fogyasztóval kötött szerződés feltételei esetlegesen tisztességtelen jellegének” bíróság általi vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget (lásd különösen: Profi Credit Polska ítéletet, C-176/17, EU:C:2018:711, 41. pont).
17. A jelen ügghöz hasonló ügyekben, azaz olyan esetben, amikor a vállalkozás indít pert a fogyasztóval szemben, aki nem nyújtott be védekezést, a regionális bíróságnak azzal kapcsolatban merültek fel kétségei, hogy a k.p.c. 339. cikke 2. §-ában foglalt negatív feltételek nem minősülnek egységes védelmi szintet megkövetelő feltételeknek. Meg kell azonban jegyezni, hogy noha mind a „megalapozott kétségre” vonatkozó feltétel, mind a „jog megkerülése érdekében” hivatkozott állításokra vonatkozó feltétel rugalmas mechanizmusnak tekinthető, azonban semmiképpen nem minősül azonos eljárásjogi helyzetekben a fogyasztóknak egységes védelmet biztosító mechanizmusnak. A fogyasztóvédelem szintje ugyanis minden jogvitában nagymértékben a felperes által előadott állítások részletességi szintjétől fog függni.
18. Mi több, a rendelkezések elemzése arra enged következtetni, hogy minél szűkszavúbbak a felperes állításai, annál alacsonyabb a valószínűsége, hogy a bíróság részéről „megalapozott kétség” merülne fel, vagy hogy a bíróság megállapítaná, hogy ezen állításokra „a jog megkerülése érdekében [eredeti 8. o.] hivatkoztak”, és ezért nagyobb az esélye annak, hogy felperesnek kedvező mulasztási ítéletet hoznak anélkül, hogy a bíróság alaposabban vizsgálná a felperes követelésének alapját.
19. Különösképpen érdemes kiemelni, hogy az elsőfokú bíróságnak a k.p.c. 339. cikke 2. §-ában foglalt rendelkezés értelmében szabálytalan eljárása tette lehetővé annak megállapítását, hogy fennáll a kereset elutasításának jogalapja. A megfelelően értelmezett rendelkezések alapján a jelen ügy körülményei között a kerületi bíróságnak helyt kellett volna adnia a felperes kérelmének.
20. A bíróság ugyanakkor köteles biztosítani a 93/13 irányelv alapján a fogyasztókat megillető jogok hatékony védelmét (Aqua Med ítélet, C-266/18, EU:C:2019:282, 44. pont). A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatában hangsúlyozza az eladókkal vagy szolgáltatókkal szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegét és fontosságát (Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, EU:C:2018:711, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21. A Bíróság azt is hangsúlyozza, hogy az uniós jog főszabály szerint nem harmonizálja a valamely szerződési feltétel állítólagos tisztességtelen jellegének vizsgálatára irányuló eljárásokat, ezért az ilyen eljárások az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartoznak, azonban a tagállamok nem biztosíthatnak az uniós jogon alapuló követelés érvényesítése esetére kedvezőtlenebb feltételeket, mint a nemzeti jogon alapuló hasonló esetekre (egyenértékűség elve; Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, 57. pont és Aqua Med. ítélet, C-266/18, 47. pont).
22. A nemzeti jog rendelkezéseinek biztosítaniuk kell az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke szerintinek megfelelő hatékony jogorvoslathoz való jogot (Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, 57. pont és Aqua Med. ítélet, C-266/18, 47. pont).
23. Az ügy fentiekben említett tényállása, valamint a jogi háttér vizsgálatából nem következik, hogy a bíróság k.p.c. 339. cikkének 2. §-a alapján hozott határozata sértene az egyenértékűség elvét, mivel e rendelkezést a lengyel bíróságok elé utalt valamennyi polgári perben egységesen alkalmazzák, függetlenül attól, hogy az alperes fogyasztó vagy a jogügyleti forgalom egyéb résztvevője-e.
24. Egyúttal azonban azt is meg kell jegyezni, hogy ha a bíróság a jelen ügy körülményei között alkalmazza a k.p.c. 339. cikkének 2. §-át, akkor nem lesz alapja arra, hogy a felek között fennálló szerződés feltételeit – köztük az esetlegesen tisztességtelen feltételeket – megvizsgálja. Következésképpen ez megfosztaná az alperes fogyasztót attól a védelemtől, [eredeti 9. o.] amelynek egyik eleme a bíróság elé terjesztett kereseti kérelem alapját jelentő szerződés hivatalból eljáró bíróság által lefolytatott vizsgálata.
25. Következésképpen a Sąd Okręgowy w Poznaniu (poznańi regionális bíróság) álláspontja szerint szükséges a rendelkező részben foglalt kérdésnek az Európai Unió Bírósága által az EUMSZ 267. cikk alapján történő megválaszolása.

[omissis]